

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 3 września 2020 r.

Pozycja 256

POSTANOWIENIE

z dnia 20 maja 2020 r.

Sygn. akt Ts 62/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej T.B. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 – zał.) oraz art. 91 ust. 2 Konstytucji,
- 2) art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

- 1) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części dotyczącej badania zgodności art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430) z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 – zał.) oraz z art. 91 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w części dotyczącej badania zgodności:
 - a) art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym z art. 2 Konstytucji,

- b) art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.**

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 15 kwietnia 2019 r. (data nadania), T.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

1.1. Postanowieniami z 7 lutego 2011 r. (sygn. akt [...]) oraz z 12 sierpnia 2013 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P. wydał europejskie nakazy aresztowania wobec skarżącego w związku z – odpowiednio:

– postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 20 października 2009 r. (sygn. akt [...]) o zasądzeniu wykonania kary 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec skarżącego wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 8 lipca 2005 r. (sygn. akt [...]);

– postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 26 lipca 2011 r. (sygn. akt [...]) o zasądzeniu wykonania kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec skarżącego wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 22 listopada 2007 r. (sygn. akt [...]).

Skarżący został zatrzymany na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, a następnie przekazany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wydanych wobec niego europejskich nakazów aresztowania.

1.2. Pismem z 13 grudnia 2018 r. obrońca skarżącego złożył wniosek o wystąpienie do Wielkiej Brytanii o wykonanie kary pozbawienia wolności w brytyjskim zakładzie karnym.

Postanowieniem z 30 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P., na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430; dalej: ustawa z 2011 r.), nie uwzględnił powyższego wniosku, albowiem wszystkie wyroki skazujące oraz postanowienia o zasądzeniu wykonania kar wobec skarżącego zostały wydane przed 5 grudnia 2011 r.

Na powyższe orzeczenie obrońca skarżącego wniósł zażalenie, które – jako niedopuszczalne – nie zostało przyjęte do rozpoznania zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]).

2. Jako wzorce kontroli w odniesieniu do art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r. powołane zostały – w *petitum* skargi – art. 2 Konstytucji w związku z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 – zał.) oraz – w uzasadnieniu – art. 91 ust. 2 Konstytucji. Z kolei art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) został w *petitum* skargi skonfrontowany z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, zaś w jej uzasadnieniu także z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r. – poprzez wyłączenie możliwości złożenia wniosków o wyrażenie zgody na odbywanie kary w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w odniesieniu do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. – narusza,

wywodzoną m.in. z art. 2 Konstytucji, zasadę *lex retro agit in mitius*. Z kolei art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. w zakresie, w jakim wyłącza wniesienie zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności, w sposób nieproporcjonalny narusza konstytucyjną zasadę zaskarżalności orzeczeń sądowych.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 lutego 2020 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

1) doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem:

a) postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 30 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]),

b) zarządzenia Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]);

2) udokumentowanie daty doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji;

3) doręczenie odpisu skargi konstytucyjnej wraz z kompletną dokumentacją.

4. W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału 19 lutego 2020 r. (data nadania), skarżący wykonał powyższe zarządzenie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie uczyniono następujące przepisy:

– art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430; dalej: ustawa z 2011 r.) w brzmieniu: „Rozdziałów 66f i 66g Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się do orzeczeń wydanych przed dniem 5 grudnia 2011 r.”;

– art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) w brzmieniu: „Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje”.

3. Jako ostateczne rozstrzygnięcia w sprawie skarżący wskazał:

– doręczone jego obrońcy 15 lutego 2019 r. postanowienie Sądu Okręgowego w P. z 30 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]) w odniesieniu do art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r.;

– doręczone jego obrońcy 6 marca 2019 r. zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]) w odniesieniu do art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k.

4. W pierwszej kolejności Trybunał przypomina, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. W związku z tym wskazane przez skarżącego: art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 – zał.; dalej: MPPOiP), czyli przepis umowy międzynarodowej, oraz art. 91 ust. 2 Konstytucji, czyli przepis ustawy zasadniczej o charakterze *stricte* ustrojowym, z którego nie wypływają żadne prawa podmiotowe jednostki, nie mogą stanowić wzorca kontroli w niniejszej sprawie. Skoro ustrojodawca nie przewidział możliwości kwestionowania w trybie skargi konstytucyjnej zgodności przepisów aktów normatywnych z aktami prawa międzynarodowego oraz regulacjami ustrojowymi, to – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało odmówić

nadania dalszego biegu niniejszej skardze w zakresie badania zgodności art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r. z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie MPPOiP oraz art. 91 ust. 2 Konstytucji.

5. Trybunał stwierdza, że w pozostałym zakresie analizowana skarga konstytucyjna kwalifikuje się do rozpoznania merytorycznego, albowiem została sporządzona w imieniu skarżącego przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), a skarżący:

- spełnił wymóg, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż postanowienie z 30 stycznia 2019 r. (w odniesieniu do art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r. jako przedmiotu kontroli) było niezaskarżalne, zaś zarządzenie z 21 lutego 2019 r. (w odniesieniu do art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. jako przedmiotu kontroli) wyczerpywało drogę odwoławczą;
- dochował terminu wniesienia skargi konstytucyjnej w odniesieniu do obu wskazanych przezeń rozstrzygnięć (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK);
- prawidłowo określił przedmioty kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);
- wskazał, które konstytucyjne prawa i wolności i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);
- przedstawił uzasadnienie sformułowanych przez niego zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

5.1. W ocenie Trybunału analizowana skarga nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, a sformułowane w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

5.2. Problemy przedstawione przez skarżącego dotyczą odpowiednio: wyłączenia możliwości złożenia wniosków o wyrażenie zgody na odbywanie kary w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w odniesieniu do orzeczeń polskich sądów karnych wydanych przed 5 grudnia 2011 r. (a tym samym naruszenia zasady *lex retro agit in mitius*) oraz wyłączenia kontroli instancyjnej postanowienia w przedmiocie odmowy wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności.

W świetle poglądów prawnych sformułowanych przez Trybunał Konstytucyjny w przedmiocie wywodzonej z art. 2 Konstytucji zasady *lex retro agit in mitius* (zob. wyrok z 31 stycznia 2005 r., sygn. P 9/04, OTK ZU nr 1/A/2005, poz. 9) oraz w odniesieniu do zaskarżalności rozstrzygnięć sądowych w postępowaniu karnym (zob. wyroki z 16 maja 2018 r., sygn. K 12/15, OTK ZU A/2018, poz. 29 oraz 3 października 2018 r., sygn. SK 5/16, OTK ZU A/2018, poz. 54) zarzuty skarżącego wymagają oceny merytorycznej.

5.3. W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – należało nadać dalszy bieg skardze w części dotyczącej badania zgodności art. 4 ust. 1 ustawy z 2011 r. z art. 2 Konstytucji oraz art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W tym stanie rzeczy postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na punkt 1 powyższego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.